

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การจัดเก็บภาษีประจำปีรถที่ค้างชำระ

กรรมการขนส่งทางบก มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ คค ๐๔๐๗.๒/๓๕๐๖ ลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๗ และหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ คค ๐๔๐๗.๒/๕๓๖๗ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๗ ถึง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า ในการจัดเก็บภาษีค้างชำระสำหรับผู้ทำความตกลงขอชำระภาษีค้างตามพระราชบัญญัติรถยนต์ (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ และพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้มีปัญหาในการจัดเก็บภาษีค้างชำระเนื่องจากมีข้อโต้แย้งจากผู้ทำความตกลงขอชำระภาษีค้าง กรณีรถที่ชำระค่าเช่าซื้อครบถ้วน หรือรถที่ถูกยึดคืนแล้วนำไปขายให้แก่ผู้ซื้อรายใหม่ แต่ยังไม่ได้นำมาดำเนินการจดทะเบียนโอนทางทะเบียน จึงขอไม่ชำระภาษีค้าง โดยอ้างเหตุว่ากรรมสิทธิ์ในรถได้ตกเป็นของผู้เช่าซื้อหรือผู้ซื้อไปแล้วตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และเจ้าหน้าที่กรมการขนส่งทางบกมีความเห็นเป็น ๒ ฝ่าย โดยฝ่ายแรกเห็นว่า มาตรา ๔ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ กำหนดให้เจ้าของรถมีหน้าที่เสียภาษีประจำปี แม้จะไม่ได้ใช้รถก็ต้องเสียภาษีประจำปี เว้นแต่เจ้าของรถจะได้แจ้งการไม่ใช้รถต่อนายทะเบียนก่อนถึงกำหนดเสียภาษีประจำปีครั้งถัดไป และเจ้าของรถให้หมายความรวมถึงผู้มีรถไว้ในครอบครองด้วย โดยนัยเดียวกัน มาตรา ๘๖/๓ แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้กำหนดให้รถที่ค้างชำระภาษีประจำปีไม่ถึงสามปี หากเจ้าของรถประสงค์จะขอเสียภาษีรถประจำปีเพื่อใช้รถในปีนั้นให้นายทะเบียนรับชำระภาษีนั่นได้ ดังนั้น ผู้ให้เช่าซื้อจึงมีหน้าที่ต้องชำระภาษีประจำปีที่ค้างชำระ แต่ความเห็นอีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่า ภาษีประจำปีของรถดังกล่าว บริษัทผู้ให้เช่าซื้อไม่ควรต้องรับผิดชอบในการชำระภาษีที่ค้าง เนื่องจากกรรมสิทธิ์ในรถได้ตกเป็นของผู้เช่าซื้อหรือผู้ซื้อนับตั้งแต่ที่มีการชำระราคาครบถ้วนแล้ว

กรรมการขนส่งทางบกพิจารณาแล้ว เห็นด้วยตามความเห็นของฝ่ายแรก โดยถือว่าผู้ทำความตกลงมีหน้าที่ที่จะต้องชำระภาษีที่ค้าง เนื่องจากเป็นเจ้าของรถตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์และกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะ เป็นคนละกรณีกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์อันเป็นกฎหมายทั่วไป

ดังนั้น จึงเรียนหารือในประเด็น ดังนี้

๑. รถที่ผู้ให้เช่าซื้อชำระค่าเช่าซื้อครบถ้วนแล้ว หรือรถที่ผู้ให้เช่าซื้อยึดคืนแล้วนำไปจำหน่ายให้แก่ผู้ซื้อรายใหม่ แต่ยังไม่ได้นำมาจดทะเบียนโอนรถต่อนายทะเบียน จะถือว่าผู้ให้เช่าซื้อต้อง

เป็นเจ้าของรถที่มีหน้าที่ต้องชำระภาษีที่ค้างชำระตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์หรือกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกหรือไม่

๒. รถที่ผู้ให้เช่าซื้อแสดงหลักฐานของทางราชการว่า เป็นรถที่ไม่สามารถติดตามผู้เช่าซื้อได้ และได้รับอนุญาตจากหน่วยราชการให้จำหน่ายเป็นหนี้สูญแล้ว ต้องรับผิดชอบต่อภาษีประจำปีที่ยังค้างชำระหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๖) ได้พิจารณามาตรการในการจัดเก็บภาษีรถประจำปีที่ยังค้างชำระ และปัญหาข้อหาหรือของกรมการขนส่งทางบก โดยได้พิจารณาเอกสารที่กรมการขนส่งทางบกส่งมาประกอบการพิจารณา รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องและได้รับฟังคำชี้แจงเพิ่มเติมของผู้แทนกระทรวงคมนาคม (สำนักงานปลัดกระทรวง และกรมการขนส่งทางบก) เพื่อประกอบการพิจารณาแล้ว เห็นว่าประเด็นข้อหาหรือของกรมการขนส่งทางบกทั้งสองประเด็นนี้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการชำระภาษีรถประจำปีที่ยังค้างชำระตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ และพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งกำหนดให้เจ้าของรถมีหน้าที่เสียภาษีประจำปีตามอัตราภาษีประจำปีสำหรับรถ โดยกำหนดเงื่อนไขว่ารถประเภทใดต้องเสียภาษี รถประเภทใดได้รับการลดหย่อนภาษีประจำปีหรือรถประเภทใดให้เก็บภาษีเพิ่มขึ้นจากอัตราที่กำหนดไว้ และได้กำหนดให้รถบางประเภทได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีรถประจำปีตามมาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ฯ มาตรา ๗๑ มาตรา ๘๖ มาตรา ๘๖/๑ มาตรา ๘๘ และมาตรา ๘๘ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบกฯ ในการโอนรถที่จดทะเบียนแล้ว ผู้โอนและผู้รับโอนต้องแจ้งต่อนายทะเบียนภายในเวลาที่กำหนดตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ฯ และมาตรา ๘๒ แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบกฯ หากรถใดที่จดทะเบียนแล้ว แม้จะไม่ได้ใช้ก็ต้องเสียภาษีประจำปี เว้นแต่เจ้าของรถจะแจ้งการไม่ใช้รถต่อนายทะเบียนก่อนถึงกำหนดเสียภาษีประจำปีครั้งต่อไปตามมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ฯ และมาตรา ๗๙ แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบกฯ กรณีที่เจ้าของรถผู้มีหน้าที่เสียภาษีรถประจำปีไม่เสียภาษีรถประจำปีภายในเวลาที่กำหนด นายทะเบียนจะมีหนังสือแจ้งให้ผู้ผู้นำนำเงินไปชำระภาษีรถประจำปีให้ถูกต้องครบถ้วน ถ้าเจ้าของรถผู้นั้นไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง นายทะเบียนมีอำนาจยึดรถนั้นไว้ได้ รวมถึงให้มีอำนาจจัดการขายทอดตลาดรถนั้น และในระหว่างที่เจ้าของรถค้างชำระภาษีประจำปี นายทะเบียนมีอำนาจที่จะไม่รับดำเนินการทางทะเบียนจนกว่าเจ้าของรถจะเสียภาษีที่ยังค้างชำระให้ครบถ้วนก่อนตามมาตรา ๓๕ มาตรา ๓๕/๑ และมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ฯ และมาตรา ๘๖/๒ แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบกฯ นอกจากนี้ กรณีรถที่ยังค้างชำระภาษีประจำปีไม่ถึงสามปีหรือรถที่ยังค้างชำระภาษีประจำปีติดต่อกันครบสามปี ให้เจ้าของรถนั้นสามารถชำระภาษีที่ค้างได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการผ่อนชำระภาษีค้างตามมาตรา ๓๕/๒ และมาตรา ๓๕/๓ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ฯ รวมทั้งมาตรา ๘๖/๓ และมาตรา ๘๖/๔ แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบกฯ

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๖) ได้พิจารณาประเด็นข้อหาหรือของกรมการขนส่งทางบก โดยมีข้อพิจารณาดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง รถที่ผู้เช่าซื้อชำระค่าเช่าซื้อครบถ้วนแล้ว หรือรถที่ผู้ให้เช่าซื้อยึดคืนแล้วนำไปจำหน่ายให้แก่ผู้ซื้อรายใหม่ แต่ยังมีได้จดทะเบียนโอนรถต่อนายทะเบียน จะถือว่าผู้ให้เช่าซื้อยังเป็นเจ้าของรถที่มีหน้าที่ต้องชำระภาษีที่ค้างชำระตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์หรือกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๖) เห็นว่า คำว่า “เจ้าของรถ” ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ หมายความว่ารวมถึงผู้มีรถไว้ในครอบครองด้วย^๑ ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าในใบคู่มือจดทะเบียนซึ่งเป็นเอกสารราชการและเป็นเอกสารมหาชน ในรายการเจ้าของรถจะประกอบด้วยผู้ถือกรรมสิทธิ์และผู้ครอบครองตามที่ปรากฏชื่อในใบคู่มือจดทะเบียน โดยการชำระภาษีรถประจำปีหรือดำเนินการเกี่ยวกับภาษีนั่นจะมีการบันทึกไว้ในใบคู่มือจดทะเบียนตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏ คำว่า “เจ้าของรถ” ในการชำระภาษีรถประจำปีนั้น หมายถึงเจ้าของรถตามที่ปรากฏชื่อในใบคู่มือจดทะเบียน トラบใดที่ยังมิได้มีการเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกทะเบียนหรือใบคู่มือจดทะเบียน และตามมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง^๒ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ และมาตรา ๘๒^๓ แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้กำหนดให้ผู้โอนและผู้รับโอนต้องแจ้งการโอนต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันโอน จึงต้องถือว่า ผู้ถือกรรมสิทธิ์หรือผู้ครอบครองรถตามที่ปรากฏชื่อทางทะเบียนหรือใบคู่มือจดทะเบียนนั้น เป็นเจ้าของรถซึ่งมีหน้าที่ต้องชำระภาษีรถประจำปีที่ค้างชำระตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์หรือกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก^๔ ซึ่งเป็นกฎหมายมหาชนที่กำหนดเกี่ยวกับการชำระภาษีรถประจำปี อันเป็นคุณละเมิดกับผู้ถือกรรมสิทธิ์หรือผู้ครอบครองรถตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตามประเด็นข้อหารือนี้ เป็นกรณีที่รถที่ผู้เช่าซื้อชำระค่าเช่าซื้อครบถ้วนแล้ว หรือรถที่ผู้ให้เช่าซื้อยึดคืนแล้วนำไปจำหน่ายให้แก่ผู้ซื้อรายใหม่ แต่ยังมีได้จดทะเบียนโอนรถต่อนายทะเบียน ผู้ให้เช่าซื้อซึ่งยังเป็นเจ้าของรถตามที่ปรากฏชื่อทางทะเบียนหรือใบคู่มือจดทะเบียน จึงเป็นผู้มีหน้าที่ต้องชำระภาษีที่ค้างชำระตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์หรือกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก ทั้งนี้ จนกว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนตามกฎหมาย

^๑ มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“เจ้าของรถ” หมายความว่ารวมถึงผู้มีรถไว้ในครอบครองด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ

^๒ มาตรา ๑๗ ในการโอนรถที่จดทะเบียนแล้ว ผู้โอนและผู้รับโอนต้องแจ้งต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันโอน

ในกรณีที่ผู้รับโอนจะนำรถตามวรรคหนึ่งออกนอกราชอาณาจักรภายในสิบห้าวันนับแต่วันโอน ต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากนายทะเบียนตามวรรคหนึ่งด้วย

การแจ้งตามวรรคหนึ่ง และการขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

^๓ มาตรา ๘๒ การโอนรถซึ่งได้จดทะเบียนตามมาตรา ๗๓ แล้ว ผู้โอนและผู้รับโอนจะต้องแจ้งต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันโอนและให้นายทะเบียนจดทะเบียนโอนไว้ในหนังสือแสดงการจดทะเบียนรถนั้น

ประเด็นที่สอง รถที่ผู้ให้เช่าซื้อแสดงหลักฐานของทางราชการว่า เป็นรถที่ไม่สามารถติดตามผู้เช่าซื้อได้ และได้รับอนุญาตจากหน่วยราชการให้จำหน่ายเป็นหนี้สูญแล้ว ต้องรับผิดชอบต่อภาษีประจำปีที่ค้างชำระหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๖) เห็นว่า มาตรา ๖๕ ทวิ (๙)^๔ แห่งประมวลรัษฎากรได้กำหนดให้การจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง^๕ ซึ่งการจำหน่ายหนี้สูญจะนำมาเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้ของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล โดยไม่มีขั้นตอนของการอนุญาต การจำหน่ายหนี้สูญจึงเป็นอิสระจากการเสียภาษีประจำปีตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ และพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ดังนั้น แม้จะปรากฏข้อเท็จจริงตามประเด็นที่หารือมานี้ว่า ผู้ให้เช่าซื้อไม่สามารถติดตามผู้เช่าซื้อได้ และได้จำหน่ายเป็นหนี้สูญแล้ว หากยังมิได้มีการแจ้งเลิกใช้หรือแจ้งการโอนรถต่อนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ หรือพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ผู้ให้เช่าซื้อซึ่งเป็นเจ้าของรถตามที่ปรากฏชื่อทางทะเบียนหรือใบคู่มือจดทะเบียนก็ต้องรับผิดชอบต่อภาษีประจำปีที่ค้างชำระต่อรัฐ

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กรกฎาคม ๒๕๕๗

^๔ มาตรา ๖๕ ทวิ การคำนวณกำไรสุทธิและขาดทุนสุทธิในส่วนนี้ ให้เป็นไปตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

๑.ล๑

๑.ล๑

(๙) การจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ จะกระทำต่อเมื่อเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดโดยกฎกระทรวง แต่ถ้าได้รับชำระหนี้ในรอบระยะเวลาบัญชีใดให้นำมาคำนวณเป็นรายได้ในรอบระยะเวลาบัญชีนั้น

หนี้สูญรายได้ให้นำมาคำนวณเป็นรายได้แล้ว หากได้รับชำระในภายหลังก็มีให้นำมาคำนวณเป็นรายได้อีก

๑.ล๑

๑.ล๑

^๕ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘๖ (พ.ศ. ๒๕๓๔) ออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้